

1994

Ved Rijksuniversiteit Groningens 380-års jubilæum i 1994 deltog Knud-Erik Sabroe, formand for Internationalt Sekretariat og medlem af COIMBRA-universiteternes Steering Committee, som rektors repræsentant. Han ses nær billedets midte iført Aarhus Universitets (lilla-kantede) kappe samt tilhørende hovedbeklædning. Foto: Rijksuniversiteit Groningen

Som venezianske rådsherrer

– om repræsentationskapper ved Aarhus Universitet

Sammenlignet med de ældste europæiske universiteter fra o. 1100 er Aarhus Universitet fra 1928 en ren årsunge og derfor uden historisk rod i den verden, som skabte de ældgamle lærdomssæders mange traditioner.

Fra Københavns Universitet (oprettet 1479) var man i Aarhus hurtig til at kopiere visse fænomener, som imidlertid kun havde omkring 100 år på bagen, men hvad angår kapper og sjove hatte, var man tilbageholdende gennem de første tre årtier.

Efterhånden som Aarhus Universitet efter Anden Verdenskrig i stadig højere grad kom til at indgå i samarbejde med andre landes universiteter, mærkedes dog et savn. For når rektor var inviteret til universitetshøjtideligheder udenlands, og man skulle gå i procession, var det sin sag at ankomme i kjole

••

AU retrospektivt

••

Af Palle Lykke
AU Universitetshistorie

og hvidt, når alle andre var i farvestrålende skrud og lignede drømmesyn fra den sene middelalder.

Af Aarhus Universitets årsberetning for 1957-58 fremgår, at der var blevet nedsat et "udvalg til overvejelse af indførelse af repræsentationskapper". I udvalget sad kunsthistorikeren Else Kai Sass, og ved et møde i Lærerforsamlingens Forretningsudvalg i foråret 1958 fremviste hun en model, som svarede "til de

kapper, de venezianske rådsherrer i sin tid havde benyttet". Man drøftede især kravens udformning, men vedtog ellers at følge udvalgets indstilling, herunder at kappen skulle fremstilles i helsilke "for at den ikke skulle krølle, når den blev benyttet ved rejsebrug". Man vedtog også at få fremstillet to enkle "kalotter".

Om den første model fortælles, at den ikke var ret pæn, og Else Kai Sass tegnede kort efter en ny, som stadig bruges. I 2004 fortalte professor, dr.jur. Carl Aage Nørgaard (1924-2009) følgende:

"Den første kappe var fuldstændig lukket, så man ikke kunne se tøjet nedenunder. Det var noget, Konsistorium havde forlangt, for når de skulle ud til sådan noget, så gad de ikke have kjolesæt på nedenunder; det skulle være noget, der kunne lukkes, så de kunne gå i en sweater og et par bukser. Det var også fint,

1970

Da prorektor Sigvard Kaae i 1970 deltog i festlighederne i anledning af 25-året for genopbygningen af universitetet i Wrocław som polsk universitet, var han iført universitetets nyeste kappe (midnatsblå med lilla kant) og tilhørende hovedbeklædning. Kappen er åben ved kraven, så man kan se, hvad han bærer indenunder. Ukendt fotograf

men det holdt meget hurtigt op, for første gang, den var i brug – det må have været i 1959 ved 400-års jubilæet i Genève – da havde Aarhusmanden fulgt det råd, at han ikke behøvede at være fin nedenunder. Det var de andre, og da processionen var forbi, mødtes man til en drink, og så lægger man kappen – men han beholdt sin på!"

Carl Aage Nørgaard bar selv den nye kappe, da han blev promoveret til æresdoktor i Lund i 1994, men ikke hovedbeklædningen, for han var nødt til at være barhovedet, idet det indgik i højtideligheden, at hver æresdoktor – mens der blev sagt en masse på latin – ved domkirkens højalter skulle forsynes med høj hat

og ring, hvorefter der udenfor affyredes et kanonskud for hver ærespromovering. Det var – som Carl Aage Nørgaard udtrykte det – "Stur, stur cirkus".

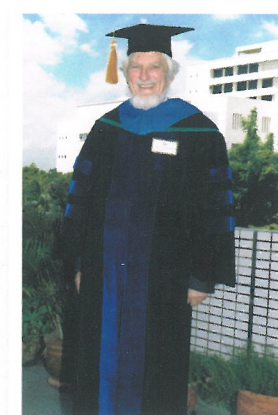
Da Janne Lauritzen, datter af professor Heinrich Bach, der var rektor 1959-63, så tilbage i 1998, fortalte hun følgende om kapperne:

"Så vidt jeg husker, var førstetudgaven hujende lilla, blank silke – ret lys og ret uklædelig. Min far, som afskyede karnevaller og maskerader, iførte sig den med et skævt og resigneret lille smil, selvom han kunne se det praktiske i at være uniformeret i andet end kjole og hvidt ved formelle optog, hvor de udenlandske kolleger var i pragt-

1986

Dekanen for Det Lægevidenskabelige Fakultet Palle Juul-Jensen iført en dekankappe, der var blevet fremstillet specielt til ham og var bekostet af et pengeinstitut i anledning af fakultetets 50-års jubilæum 1986 (syv år tidligere havde Københavns Universitet besluttet at anskaffe dekankapper). Da han gik af som dekan, fik han af fakultetet kappen overdraget i privat eje. Foto: Albert Meier 31.1.1986

2010

Når en AU-ansat er blevet promoveret til æresdoktor i udlandet, har vedkommende ofte båret universitetets egen kappe, men andre gange har det udenlandske universitet leveret både kappe og hovedtøj. Sådan var det, da Jørgen Hylleberg, lektor emer. ved Biologisk Institut, Marin Økologi, i 2010 blev udnævnt til æresdoktor ved Kasetsart University, Bangkok, Thailand. Foto: Kasetsart University

fulde skrud med rod i renæssancen, mindst."

For en halv snes år siden blev en lidt mindre, ensfarvet kappe fremstillet samtidig med, at den lilla-kantede fortsat var til disposition og fortsat udgør førstevalget som værdighedstegn for Aarhus Universitets repræsentanter ved universitetsfestligheder i udlandet. Den første kappe fra 1959 – i "hujende lilla" – er i øvrigt stadig til rådighed.

Tilsvarende kapper har ikke været anvendt ved Handelshøjskolen i Aarhus og Danmarks Pædagogiske Universitet, der begge i 2007 fusionerede med Aarhus Universitet.

Kilder

Årsberetning. Aarhus Universitet 1957-58; referat af møde i Lærerforsamlingens Forretningsudvalg 23. april 1958; "Den rituelle klædning", *HUMavisen* nr. 22, 1998, s. 28; Universitetshistorisk Udvalgs erindringsinterview med professor emer., dr.jur. Carl Aage Nørgaard 2.4.2004; mailkorrespondance med professor emer., dr.med. Gorm Danscher, fhv. dekan for Det Lægevidenskabelige Fakultet, januar-februar 2013; Eivind Slottved: "Kappe, sceptre, kæde og pokal. Københavns Universitets og dets rektors værdighedstegn", *Københavns Universitets Almanak* 2003, s. 97-107.